

Discussienota stimulering quarantaine en gedwongen quarantaine

1 Aanleiding voor deze nota

Blijf thuis bij klachten. De naleving van deze basisregel kan beter. Wanneer het gaat om het dringende advies tot quarantaine, houdt volgens het OMT ongeveer 50% zich niet of niet geheel aan de quarantaineadviezen, althans van de respondenten die meededen aan het onderzoek van de Gedragsunit RIVM/GGD.¹ Voor reizigers uit hoog risicogebieden ligt het aandeel dat de quarantaineadviezen naleeft lager, namelijk op 25%.² Bij besmette personen is de naleving hoger circa 79%.

Het verhogen van het aandeel van personen dat zich afzondert, om de verspreiding van het virus tegen te gaan, kan langs verschillende routes. In deze notitie worden drie routes verkend:³

1. Inzet op sociale ondersteuning en communicatie om vrijwillige quarantaine te stimuleren (par. 3.1);
2. De benutting van bestaande wettelijke mogelijkheden om een quarantainemaatregel op te leggen (par. 3.2);
3. Het wijzigen of vereenvoudigen van de quarantaineregels in de Wet publieke gezondheid (Wpg; par. 3.3).

In deze nota wordt een toelichting gegeven op de ontwikkeling rondom sociale ondersteuning en stilgestaan bij de voor- en nadelen van de juridische routes 2 en 3. In de derde route wordt tevens het inregelen van bestuursrechtelijke handhaving verkend. Dat laatste sluit aan bij de toezegging omtrent deze verkenning in de 'Stand van zaken brief COVID-19' van 13 oktober 2020.⁴

2 Discussiepunten

De discussiepunten in deze nota betreffen de juridische routes 2 en 3. De vraag die voorligt is of het opportuun is om de volgende acties te ondernemen.

Route 2:

- Bestuurlijk af te stemmen hoe de wettelijke eisen voor het opleggen van een quarantainemaatregel op grond van artikel 35 van de Wpg moeten worden geïnterpreteerd of toegepast. Uit de analyse omtrent de praktijkcasus in de bijlage blijkt dat over deze criteria verschillend wordt gedacht. In paragraaf 3.2, kopje c, worden hiervoor de voor- en nadelen besproken.
- Bestuurlijk af te stemmen dat de quarantainemaatregel uit artikel 35 van de Wpg daadwerkelijk wordt overwogen waar dit kan worden ingezet. Dit kan eventueel via een ministeriële aanwijzing, in overeenstemming met de minister van JenV. In paragraaf 3.2, kopje c, worden voor- en nadelen besproken.

Route 3

- De wet aan te passen door de mogelijkheid van quarantaine voor besmette personen beter te regelen en de wettelijke vereisten verder te vereenvoudigen. Dit kan in beperkte mate, want quarantaine betreft vrijheidsontneming waarvoor specifieke eisen gelden. Deze eisen worden besproken in paragraaf 3.3, kopje c, bij het overzicht van voor- en nadelen hieromtrent.
- De wet aan te passen door de mogelijkheid van een bestuurlijke boete of een last onder dwangsom in te regelen, als alternatief voor het fysiek thuisbrengen van personen die een quarantainemaatregel niet naleven. In paragraaf 3.3, kopje c, worden hiervoor de voor- en

¹ RIVM, Advies n.a.v. 85^e OMT, 9 november 2020.

² RIVM, Advies n.a.v. 85^e OMT, 9 november 2020.

³ Er zijn daarnaast andere routes, bijvoorbeeld het verkorten van de quarantainetijd. Deze andere routes maken geen onderdeel uit van deze notitie.

⁴ Aangekondigd is een verkenning van de bestuursrechtelijke modaliteiten voor 'van bestuursrechtelijke handhaving van de bestaande quarantaine- en isolatieverplichting uit de Wet publieke gezondheid (Wpg)'. De verwachting was uitgesproken om over enkele weken de Tweede Kamer te kunnen informeren over de vervolgstappen en planning.

nadelen besproken.

Beoogd is een open discussiestuk te formuleren. Daarom wordt hier geen advies gegeven.

3 Samenvatting en conclusies

3.1 De sociale ondersteuning van en communicatie met de burger om vrijwillige quarantaine te stimuleren

In de aanpak van het programma Quarantaine wordt ingezet op ondersteuning van personen die bereidwillig zijn, maar hindernissen ervaren om in thuisquarantaine te gaan of te blijven. Tegelijkertijd is de lijn dat quarantaine onderdeel is van de aanpak tegen verspreiding van het virus en het een moreel verplichtend karakter heeft.

Daarom wordt er ingezet op de sociale ondersteuning voor & communicatie met de burger. Het programma Quarantaine van het ministerie van VWS heeft de volgende lijnen:

- a. heldere communicatie om de adviezen rondom quarantaine voor iedereen duidelijk te maken;
- b. sociale ondersteuning voor hulpbehoevende mensen in quarantaine (quarantainecoach, buddy, verwijzing naar lokale initiatieven voor hulp); en
- c. de Pilot digitale reizigersregistratie.

Deze lijnen worden hierna uitgewerkt.

- a. *Heldere communicatie om de adviezen rondom quarantaine voor iedereen duidelijk te maken.*

Er wordt via de landelijke campagne 'Alleen-samen' bewustwording gecreëerd over quarantaine en ingezet op naleving. Daarnaast wordt een specifieke campagnelijn ontwikkeld gericht op jongeren en groepen in de samenleving die via de reguliere campagne minder goed bereikt worden.

- b. *Sociale ondersteuning voor hulpbehoevende mensen in quarantaine (quarantainecoach, buddy, verwijzing naar lokale initiatieven voor hulp).*

Vanuit het programma Quarantaine wordt in samenwerking met de gemeentelijke gezondheidsdienst ("GGD") en het Rode Kruis de quarantainecoach ontwikkeld. Deze neemt tijdens de quarantaine contact op, geeft praktische en psychosociale ondersteuning en verwijst naar lokale initiatieven.

Er wordt een campagne opgezet om bewustwording te creëren over wat te doen indien quarantaine noodzakelijk is in samenwerking met de initiatieven van het Rode Kruis 'Let op elkaar' en 'Ready2help.'

- c. *Pilot vrijwillige reizigersregistratie*

Onderzoek van het RIVM toont aan dat 27% van de reizigers uit hoog risicogebieden in quarantaine blijft. Daarom wordt er ingezet op een pilot waarin gevraagd wordt aan reizigers van noodzakelijke reizen (op Schiphol) om zich vrijwillig digitaal te laten registreren en daarmee in te stemmen om mee te doen aan een onderzoek naar hoe reizigers gestimuleerd kunnen worden om in thuisquarantaine te gaan en blijven. Begin 2021 zal de pilot naar verwachting van start gaan, een praktisch vooronderzoek (ook op Schiphol) zal naar verwachting half december van start gaan.

3.2 Het op korte termijn benutten van de bestaande wettelijke mogelijkheden voor het opleggen van een quarantainemaatregel

De tweede route is het beter benutten van de bestaande wettelijke mogelijkheden om een gedwongen quarantainemaatregel op te leggen. Dit gebeurt door:

- a. bestuurlijke afstemming met de partijen, die bij het opleggen van de maatregel betrokken zijn, omtrent de toepassing van de maatregel en de interpretatie van de wettelijke eisen voor het opleggen van een quarantainemaatregel; en
- b. een eventuele aanwijzing aan de voorzitters van de veiligheidsregio's omtrent het daadwerkelijk toepassen van de bevoegdheid tot het opleggen van de wettelijke quarantainemaatregel.

Deze lijnen worden hierna uitgewerkt. Daarna worden de voor- en nadelen onder kopje c. besproken.

a. *Bestuurlijke afstemming*

De quarantainemaatregel uit artikel 35 van de Wpg wordt in praktijk nauwelijks toegepast voor de bestrijding van Covid-19. In de bijlage is een overzicht van casus opgenomen van de bestaande gevallen, die uiteindelijk niet zijn doorgezet naar de rechter.

Hierbij moet worden opgemerkt dat artikel 35 van de Wpg vereist dat aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- i. er zijn redenen om aan te nemen dat de betreffende persoon recentelijk een dusdanig contact met een lijder of een vermoedelijke lijder aan een covid-19 heeft gehad, dat deze persoon mogelijk met dezelfde ziekte is geïnfecteerd;
- ii. er ernstig gevaar voor de volksgezondheid bestaat door verspreiding van die infectieziekte; en
- iii. dat die persoon niet tot vrijwillige onderwerping aan die maatregel bereid is.

Bovendien moet de maatregel worden opgeheven en zodra redelijkerwijs kan worden aangenomen dat het gevaar voor de volksgezondheid op een andere wijze kan worden afgewend. Deze eisen waarborgen dat de maatregel in uiterste gevallen worden toegepast.

Over deze eisen kunnen verschillende interpretaties bestaan bij de betrokken partijen. Dat laat het overzicht in de bijlage met de in de praktijk bekende casus zien. Het effect van deze verschillende interpretaties is dat de quarantainemaatregel niet wordt doorgezet.

In deze route worden de voorzitters van de veiligheidsregio's gestimuleerd om de bestaande wettelijke mogelijkheden voor de quarantainemaatregel beter benutten door de interpretatie van deze eisen goed af te stemmen. Deze route duurt naar verwachting 1,5-2 maanden.

De afstemming kan bovendien bestaan uit de afspraak dat bij niet-vrijwilligheid de quarantainemaatregel door de voorzitter van de veiligheidsregio steeds moet worden overwogen en waar mogelijk daadwerkelijk opgelegd.

b. *Aanwijzing aan de veiligheidsregio's omtrent toepassing van de bevoegdheid om de quarantainemaatregel op te leggen*

Eventueel zou via een aanwijzing, door de minister van VWS aan de voorzitters van de veiligheidsregio's, om een eenduidige lijn in te zetten om waar mogelijk altijd de wettelijke quarantainemaatregel te overwegen. Dit geschiedt in overeenstemming met de minister van JenV.

c. *Voor- en nadelen van deze route*

De voordelen van deze route zijn als volgt:

- Mogelijk wordt het aandeel dat in quarantaine gaat, vrijwillig of gedwongen, verhoogd. De dreiging van het opleggen van de quarantainemaatregel kan leiden tot meer vrijwillige afzondering.
- Eventuele gedwongen quarantaine wordt ondersteund in het 73° OMT-advies, mits daardoor de bereidheid voor het bron- en contactonderzoek niet in gevaar komt.
- De gedwongen quarantaine kan worden ingezet als een gerichtere maatregel om de verspreiding tegen te gaan, in vergelijking met meer generieke maatregelen die sectoren

- treffen.
- Afstemming werkt. Eerdere afstemming heeft al geleid tot de vaststelling van strafvorderingsbeleid voor artikel 35 Wpg door het Openbaar Ministerie.⁵ Daarin staat dat artikel 35 Wpg ook zal worden toegepast op besmette personen.
- De bestaande wettelijke mogelijkheden voldoen. Personen die zich niet houden aan de opgelegde quarantainemaatregel kunnen naar huis worden begeleid. Achteraf kan een strafrechtelijke sanctie worden opgelegd voor onttrekking aan de maatregel, met een gevangenisstraf van ten hoogste vier jaar en een boete van ten hoogste 87.000 euro. Voorlopige hechtenis is mogelijk.
- Het bestuurlijk afstemmen betreft een kort traject van 1,5-2 maanden.

De nadelen van deze route zijn als volgt.

- Een risico op verminderde testbereidheid en medewerking bron- en contactonderzoek door de dreiging van de quarantainemaatregel.
- Er is een aanzienlijke kans dat de (burgerlijke) rechter het opleggen van de quarantainemaatregel voor besmette personen onrechtmatig acht – het Ministerie van JenV wijst nadrukkelijk op het feit dat artikel 35 van de Wpg niet is bedoeld voor besmette personen. Volgens de tekst van en de wetsgeschiedenis bij artikel 35 de Wpg is de quarantainemaatregel bedoeld voor mensen die contact hadden met een (mogelijk) besmet persoon (en niet zozeer voor besmette personen zelf).
- Tijdens de expertsessies is naar voren gebracht dat het aan capaciteit ontbreekt.
 - Bij het OM, de politie en de rechtspraak.
 - Bij de veiligheidsregio's en de GGD's, die de voorzitter van de veiligheidsregio's adviseren over het opleggen en de opdracht krijgen om de maatregel ten uitvoer te leggen.
- De opgelegde maatregel is zeer lastig te handhaven, met name vanwege het probleem van detectie van overtreders en het ontbreken van een grondslag voor medische gegevensvertrekking. De politie kan een kopie van de beschikking van de voorzitter van de veiligheidsregio krijgen, maar de juridische grondslag hiervoor is onduidelijk.

3.3 Het wijzigen of vereenvoudigen van de quarantaineregels in de Wpg

Een derde route is de aanpassing van de Wpg. De precieze invulling hiervan moet nader worden onderzocht. De aanpassingen kunnen gaan over:

- a. het vereenvoudigen van het proces van en de vereisten voor het opleggen van de quarantainemaatregel;
- b. de invoering van een bestuurlijke boete of last onder dwangsom als alternatief voor het naar huis begeleiden van de personen onderworpen aan de quarantainemaatregel.

Deze route duurt naar verwachting 6-8 maanden als wordt ingezet op een spoedwet.

Hierna worden deze lijnen uitgewerkt. Onder kopje c. worden de voor- en nadelen aangestipt.

- a. *Het vereenvoudigen van het proces van en de vereisten voor het opleggen van de quarantainemaatregel*

Uit het overzicht van praktijkcasus in de bijlage blijkt dat de huidige regeling niet geschikt is voor een pandemie als de huidige. Eventueel zou kunnen worden nagedacht over aanpassing van de wettelijke regeling uit artikel 35 van de Wpg, al dan niet bestaande uit een verheldering.

In ieder geval zou de mogelijkheid van quarantaine voor besmette personen (scherper) in de wet kunnen staan. Momenteel is artikel 35 van de Wpg alleen van toepassing op personen die in contact zijn geweest met een lijdende of vermoedelijk lijdende van covid-19, waarbij deze persoon mogelijk zelf is geïnfecteerd.

⁵ Strafvorderingsbeleid onttrekking aan de maatregel van verplichte quarantaine, 8 september 2020.

- b. *De invoering van een bestuurlijke boete of last onder dwangsom als alternatief voor het naar huis begeleiden van de personen onderworpen aan de quarantainemaatregel*

In de Stand-van-zaken-brief van 13 oktober 2020 is toegezegd om de bestuursrechtelijke handhaving van de quarantainemaatregel te verkennen. Eventueel zou een bestuursrechtelijke boete of een last onder dwangsom kunnen worden geregeld als alternatief of aanvulling op de bestaande bevoegdheid om iemand die op grond van een beschikking van de voorzitter van de veiligheidsregio in quarantaine hoort te zijn, door de politie naar huis te laten begeleiden.

- c. *Voor- en nadelen van deze route*

De voordelen van deze route zijn als volgt:

- Er kan een wettelijk kader worden vormgegeven dat beter is toegesneden op een pandemie.
- In ieder geval zou de mogelijkheid van quarantaine voor besmette personen scherper in de wet kunnen staan.
- Het voordeel van de bestuursrechtelijke last onder dwangsom is dat het afzonderen in de last geformuleerd kan worden. Hiermee wordt het doel directer bereikt dan een (bestuursrechtelijke of strafrechtelijke) boete die steunt op de afschrikwekkende werking ervan.
- De last onder dwangsom kan ook preventief worden ingezet, dus bij een dreigende overtreding van de quarantainemaatregel.

De hiervoor onder 3.2. genoemde nadelen zijn ook van toepassing voor deze route. Daarnaast zijn er de volgende nadelen te noemen:

- Een wetwijziging is voor de huidige pandemie wellicht niet zinvol indien vaccinatie binnen afzienbare tijd de bepalende factor wordt
- De vereenvoudiging van de wettelijke eisen is slechts beperkt mogelijk.
 - Dit is vanwege de eisen uit artikel 15 Grondwet (vrijheidsontneming), artikel 3.2 uit de Algemene wet bestuursrecht (het zorgvuldigheidsbeginsel) en artikel 5 van het Europees verdrag voor de rechten van de mens (vrijheid en veiligheid). De eisen zijn ook uitgewerkt in de rechtspraak.⁶
 - Gelet hierop moeten de volgende aspecten blijven staan:
 - de zorgvuldige voorbereiding van de beschikking tot het opleggen van de quarantainemaatregel, geïnformeerd door de GGD;
 - het bestaan van gevaar voor de volksgezondheid door verspreiding van het virus;
 - de proportionaliteit van de maatregel (laatste redmiddel); en
 - de individuele rechterlijke toetsing.
- Het weghalen van de functie van de Officier van Justitie, die controleert of aan alle eisen is voldaan, is mogelijk, maar kan leiden tot meer rechterlijke uitspraken waarin de maatregel onrechtmatig wordt geacht. Dit kan leiden tot verminderde maatschappelijke acceptatie van de quarantainemaatregel.
- Een bestuursrechtelijke boete heeft weinig toegevoegde waarde:
 - Het lost geen gesignaleerd probleem op.
 - Het doel van afzondering wordt niet bereikt.
 - Een geldbedrag kan leiden tot een calculerend gedrag door de betrokkene (het 'afkopen' van de maatregel door de betrokkene die anders inkomsten mist). Voor een burger geldt dit calculerend gedrag weliswaar minder dan voor ondernemingen. Een dergelijk effect – geld betalen om je risicovolle gedrag voort te zetten – zou echter simpelweg niet moeten kunnen ontstaan.
 - Er is bij de veiligheidsregio geen bestaande toezicht- en handhavingstaak, ervaring en capaciteit voor het opleggen van een dergelijke boete in de context van quarantaine.

⁶ EHRM 25 January 2005, appl. no. 56529/00 (*Enhorn t. Sweden*).

- De GGD's, die er zijn voor het medisch toezicht, kunnen en willen geen handhavende rol spelen.
- Ten slotte is er bij een bestuurlijke boete (maar ook bij een last onder dwangsom) sprake van een aanvullend ambtelijk en papieren traject.
- Dezelfde bezwaren voor de bestuurlijke boete zijn ook van toepassing op de last onder dwangsom. De last onder dwangsom is bovendien niet het meest geschikte instrument voor spoedeisend optreden, vanwege de eis van een begunstigingstermijn om aan de last te voldoen.
- Kortom, het proces van het opleggen van de maatregel kan niet op elk punt doeltreffender. Bovendien is het invoeren van een bestuurlijke boete of een last onder dwangsom niet noodzakelijkerwijs de aangewezen weg om het doel van afzondering van besmette personen en nauwe contacten te bereiken.

4 Draagvlak politiek

Het OMT wijst op de geringe naleving van de quarantaine.

De verkenning voor de bestuursrechtelijke mogelijkheden is aangekondigd in de Kamerbrief 'Stand van zaken brief COVID-19' van 13 oktober 2020.

5 Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

De eerste route ziet direct op het vergroten van de draagvlak voor de vrijwillige quarantaine. Als route 2 doorgang vindt, moet in de communicatie duidelijk zijn dat het niet vrijwillig volgen van de quarantainemaatregel tot gevolg kan hebben dat er een quarantainemaatregel wordt overwogen door de voorzitter van de veiligheidsregio.

6 Financiële en personele gevolgen

In alle opties is er aanvullende capaciteit van de veiligheidsregio's, de gemeentelijk gezondheidsdiensten, het openbaar ministerie en de politie, en de rechtspraak vereist.

7 Juridische aspecten en haalbaarheid

De juridische aspecten en de risico's zijn hiervoor toegelicht.

8 Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

Tussenversies van deze nota is uitgebreid bespreken met het Ministerie van Justitie en Veiligheid daarbij zijn de opmerkingen meegenomen. Ook is de Directie Wetgeving en Juridische zaken van het ministerie van VWS betrokken geweest bij becommentariëren van een tussenversie.

Er is gebruik gemaakt van input van aanwezigen bij expertmeetings georganiseerd op 7 en 9 oktober 2020.⁷ Ook is gesproken met een deskundige van de veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond.

9 Gevolgen administratieve lasten

Bij de derde route, vooral bij het regelen van een bestuursrechtelijke boete of last onder dwangsom, moet rekening worden gehouden met nieuwe administratieve lasten voor overheden:

- de inrichting van een nieuwe toezicht- en handhavingstaak bij de voorzitter van de veiligheidsregio en de uitvoering ervan;
- de inrichting van bestuursrechtelijke rechtsbescherming en de uitvoering ervan;
- toekennen van schadevergoedingen bij onrechtmatig opgelegde quarantainemaatregel of sancties;
- de voorlichting omtrent de nieuwe sanctiemogelijkheid.

⁷ In de eerste expertmeeting waren er aanwezigen van het OM, de Nationale Politie, het ministerie van J&V, de gemeente Zaanstad, de VNG, de Inspectie SZW, GGD GHOR en SVG Reclassering. In de tweede expertmeeting waren er aanwezigen van het ministerie van J&V, IGJ, GGD GHOR, GGD Amsterdam en GGD Noord- en Oost Gelderland, Inspectie SZW, IGJ.

Voor burgers bestaande lasten uit potentiële boetes of verbeurde dwangsommen en het eventueel in rechte opkomen tegen deze besluiten.

10. Toezeggingen

N.v.t.

11. Fraudetoets

N.v.t.

Bijlage: Casus toepassing gedwongen quarantaine

Achtergrond

De quarantaine (verblijf in afzondering tijdens incubatieperiode) kan als gedwongen maatregel worden toegepast als er sprake is van:

- 1) ernstig gevaar voor de volksgezondheid;
- 2) de betrokken persoon niet vrijwillig meewerkt aan infectiepreventiemaatregelen;
- 3) het gevaar niet op een andere wijze kan worden afgewend.

Wettelijk kader: artikel 17: GGD arts verzoekt de voorzitter veiligheidsregio tot een gedwongen opname van zogenaamde A-ziekte. De voorzitter stelt een beschikking op en de officier van justitie bevestigt of vernietigt deze beschikking.

De Wpg, vanaf hoofdstuk V, bevat maatregelen die genomen kunnen worden rondom het individu, zoals het opvragen van nadere medische en epidemiologische gegevens, voorwaarden voor gedwongen isolatie, gedwongen quarantaine, gedwongen medisch onderzoek, uitvoering van maatregelen door de GGD.

GGD en Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR) hebben hiervoor een landelijk draaiboek opgesteld (aan de hand van het door RIVM opgestelde draaiboek infectieziektebestrijding). Hierna worden drie casus besproken over de toepassing van de quarantainemaatregel van artikel 35 Wpg.

1. Veiligheidsregio Gelderland Midden

Betreft: groep arbeidsmigranten in de vleesverwerkende industrie te Velp

Situatie: Eind april werd Covid-19 geconstateerd in een woningcomplex met arbeidsmigranten. Het betrof 4 woningen en 10 personen per woning. De woningen waren geschakeld waardoor 40 personen veel bij elkaar over de vloer kwamen en het virus uitbrak. Er waren 2 besmette personen en de gehele groep moest in quarantaine. De werkgever bleek ook huurbaas te zijn en had zelf geen alternatieve huisvestingsmogelijkheden. De groep is toen 10 dagen ondergebracht op een cruiseschip in Arnhem. Na terugkeer brak het virus telkens opnieuw uit.

Problematiek: Besmettingen bleven doorgaan. Compliance; men hield zich niet aan de maatregelen (o.a. boodschappen doen ging gewoon door). Daarnaast een grote taalbarrière omdat het een groep Roemenen betrof die geen Nederlands of Engels spraken. Tevens een culturele barrière: men wil geld verdienen en dan weer terug naar Roemenië en elke dag niet gewerkt is geen geld verdient.

Werking van de dwangmaatregel: maatregel niet opgelegd. De arts infectieziektebestrijding zag geen ernstig gevaar voor de volksgezondheid. Beoordeling arts lijkt niet verder te gaan dan een zuiver medische beoordeling van een beperkt aantal besmette personen in de leeftijd 20-40 jaar waarbij het gevaar voor de volksgezondheid laag is ingeschat.

Conclusie: Maatregel werd niet proportioneel geacht; er zijn immers meerdere besmette mensen die op straat lopen. Hierdoor is er geen grond om de maatregel op te leggen.

Overige getroffen maatregelen:

- Werkverbod voor besmette werknemers opgelegd krachtens artikel 35 WPG door veiligheidsregio;
- Afspraken met werkgever dat hij boodschappen liet bezorgen voor werknemers.
- Verkeerscontroles vervoer op personen die een werkverbod hebben.
- Afspraken met ISZW om arbeidsinspectie te laten controleren op arbeidsomstandigheden.

2. Veiligheidsregio Zuid Holland Zuid

Betreeft: Leger des Heils, 2 daklozen

Situatie: Twee bekende overlastgevende dakloze personen in de regio van niet westerse afkomst. Zij zijn bekend bij de politie en zorgen regelmatig voor verstoring van de openbare orde. Zij opereren in een groep en verblijven soms in huis bij maatschappelijk zwakkere figuren. Ze hebben onderdak bij het Leger des Heils. Ze zijn ook alcoholverslaafd. Eén van hen testte positief en dus zijn ze beiden quarantaine plichtig.

Problematiek: Ze hielden zich niet aan de quarantaine en er ontstonden bij Leger des Heils opvang vechtpartijen. De veiligheid van de medewerkers kon niet gegarandeerd worden. Men wilde ze daarom schorsen maar de plicht is om ze binnen te houden. GGD, GHOR en politie waren hiertegen; het risico op verspreiding van het virus is te groot.

Werking van de dwangmaatregel: niet opgelegd. GGD arts vond het moeilijk te verklaren dat deze eenlingen een groot risico zijn voor de volksgezondheid zijn. De infectieziekte arts verklaarde dat de maatregel niet proportioneel zou zijn; andere mensen bewegen zich ook naar de Albert Heijn en het risico voor deze mensen is niet groter dan bij de anderen. Er is gekozen om een verklaring op te stellen waarbij de GGD niet alle gronden tot noodzaak onderschrijven.

Daarnaast een "multi verklaring" van de voorzitter van de veiligheidsregio dat die verklaarde dat beide personen wel degelijk in quarantaine moesten. De regionaal operationeel leider heeft deze verklaring opgesteld (politie, VR informatie), in overleg vooraf met het OM. Met elkaar is toen de beschikking doorgezet. Ze zijn toen in quarantaine geplaatst in een container.

De infectie arts en het OM kwamen daarop terug: dit kan niet zonder medische verklaring. Als je dat doet moet het volgens het protocol in het ziekenhuis. Daarom moeten ze worden vrij gelaten. ^{5.1.2i} En gezien besmettingen ook niet willen vervoeren. Gedwongen quarantaine heb je niet voor de gewone burgers maar dit soort burgers.

Conclusies:

- Vanuit OOV en de maatregelen is er iemand die we in quarantaine willen plaatsen. WPG en protocol RIVM doorkruist dat o.a. door de smalle medische beoordeling door een arts.
- De richtlijn voldoet niet aan de praktijk. OM en met name de GGD denken heel erg in de WPG en daardoor kan het niet. De maatregel werd ook opgeheven.
- Protocol sluit niet aan bij werkelijkheid. En ook niet bij COVID. Is meer van toepassing voor individu met zeldzame aandoening zoals TBV of Ebola.
- De maatregel is niet toepasbaar op meerdere personen, grotere risico's en andersoortig gedragende cliënten.
- Als voorzitter VR kun je niet verkopen dat deze personen vrij blijven rondlopen. De burgemeester heeft dan wel een verantwoordelijkheid.

Overige getroffen maatregelen:

- De VR maakt de evaluatie met alle betrokkenen in samenwerking met Erasmus Universiteit Rotterdam. Dit vinden we belangrijk om te zien of de wet ons vraagstuk oplost.
- Ook het ministerie is welkom om hierover mee te denken.

3. Veiligheidsregio Groningen

Betreeft: 3 asielzoekers.

Situatie: Bij opvang asielzoekers uit Sneek werden 3 personen positief getest. Midden in de nacht is verplichte quarantaine opgelegd.

Problematiek: Men hield zich nergens aan, de asielzoekers intimideren personeel en gebruiken geweld.

Werking van de dwangmaatregel: de arts infectieziektebestrijding adviseerde om de maatregel op te leggen. Dat was in het begin van de crisis en dus was de maatregel proportioneel. Op dat moment is er een spoed ROT team bijeengeroepen. Toen volgde het opstellen en uitreiken van de beschikking. De politie heeft op last van de GGD met tolken en beschermende kleding de beschikkingen uitgereikt. Tevens meegedeeld dat op overtreding vier jaar celstraf stond. Toen werd medewerking verleend en zijn ze in de noodopvang geïsoleerd.

Conclusies:

- Dit werkte in het begin maar we zullen dit instrument niet gauw meer inzetten. Een arts gaat er niet snel in mee want er lopen zoveel mensen in de openbare ruimte besmet rond (proportionaliteit).
- Deze mogelijkheid is nooit bedoeld voor deze brede ziekte maar een enkel TBC of Ebola geval. Op Covid is dit middel niet toegesneden.
- 5.1.2i
Ze zijn ook niet extreem ziek, betreft vaak jonge energieke personen die nauwelijks ziekteverschijnselen hebben. Daar is deze regelgeving helemaal niet voor bedoeld.

Overige getroffen maatregelen:

- Bij de verplaatsing AZC Delfzijl waren 9 personen die niet meewerkten: toen zijn er 9 beschikkingen voorbereid en daar bovenop een noodbevel in werking laten gaan zodat de politie de verplichte ophouding op die locatie kon handhaven op grond van openbare veiligheid. Vrijheidsberoving in het kader van de OOV kon dat gehandhaafd worden. Dat werkt en wordt eerder toegepast dan individuele beschikking vanuit de WPG.